

A graphic illustration featuring a handshaking gesture at the top, a silver calculator in the middle, and a 3D bar chart at the bottom right. The background is light blue with abstract shapes.

Regionalbarometer
Sjælland

Juni 2010

Nøgletal for Region Sjælland

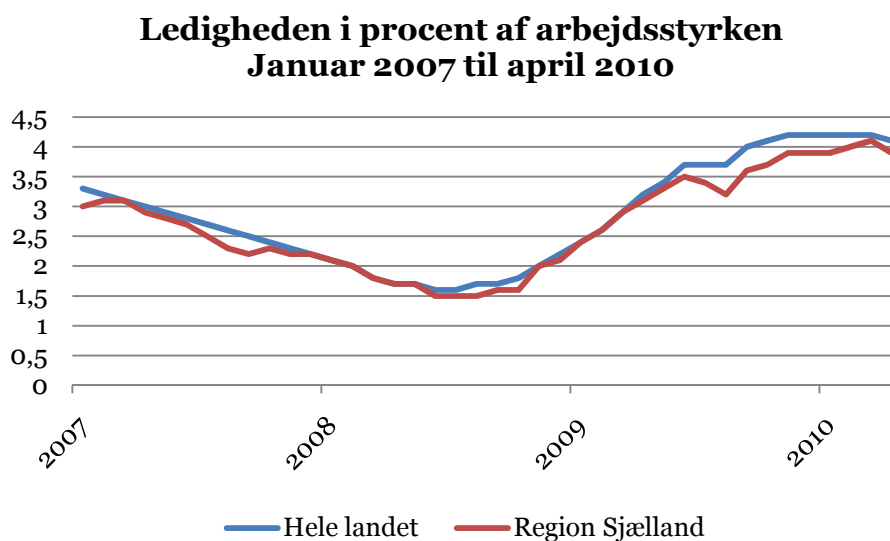
Der er omsider fremgang at spore i dansk økonomi. Privatforbruget er tiltagende, huspriserne har stabiliseret sig, og ledighedsstigningen er tilsyneladende bremset. Selvom vi langt fra står foran nogen ny forbrugsfest, synes det værste nu at være bag os.

Effekterne af krisen har været forskellige på tværs af landsdele og regioner. Formålet med dette regionalbarometer er at kaste lys over den økonomiske udvikling i Region Sjælland. Indledningsvis gennemgås en række offentligt tilgængelige statistikker, der alle specifikt omhandler regionen. Herpå vil resultaterne af Dansk Erhvervs seneste medlemsundersøgelse blive præsenteret og fortolket. Afslutningsvis opsummeres resultaterne fra Dansk Erhvervs seneste Økonomiske prognose.

Ledighedsudviklingen

De seneste års økonomiske krise har medført en markant stigning i ledigheden over det ganske land. Den stigende ledighed medfører, at forbrugerne udviser større økonomisk tilbageholdenhed, hvilket lægger en naturlig dæmper på væksten i privatforbruget. Samtidig bevirker den stigende ledighed, at lønstigningstakten bliver mere beskedent, end tilfældet har været de seneste år. På trods af skattelettelser, er der således ikke udsigt til nogen forbrugsfest de kommende år.

Figur 1

Kilde: Danmarks Statistik

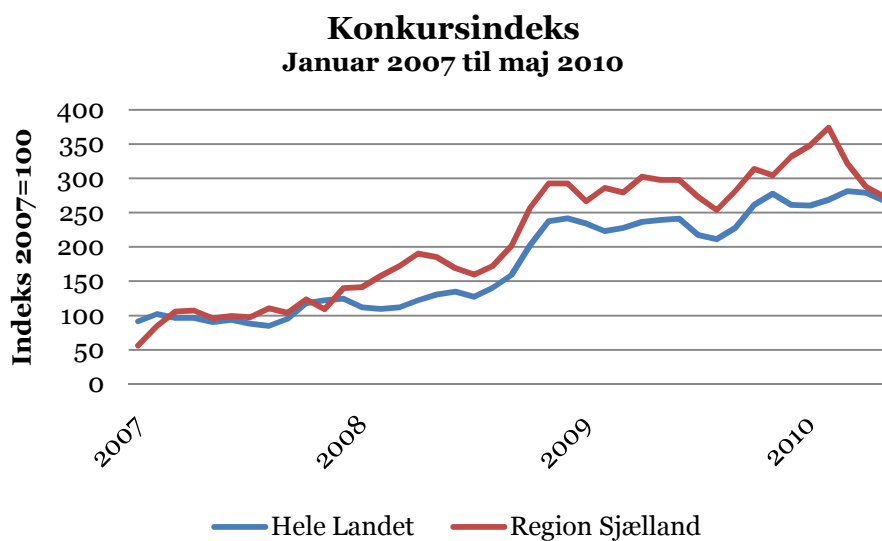
Ledigheden i Region Sjælland er på nuværende tidspunkt 3,9 procent, hvilket er ganske tæt på landsgennemsnittet. Set i lyset af den voldsomme konkursbølge, og de markante prisfald, der har

ramt Region Sjælland, må det anses for overraskende, at ledigheden ikke er højere end tilfældet er.

Konkursudviklingen

Antallet af konkurser giver en indikation på omsætningsudviklingen i et givent område. Ganske vist varierer de konkursramte virksomheder i størrelse, hvorfor tallene bør tolkes varsomt, men ikke desto mindre er statistikken interessant, fordi tallene er højaktuelle og giver et billede af erhvervs klimaet.

Figur 2

Kilde: Danmarks Statistik, Dansk Erhvervs egne beregninger

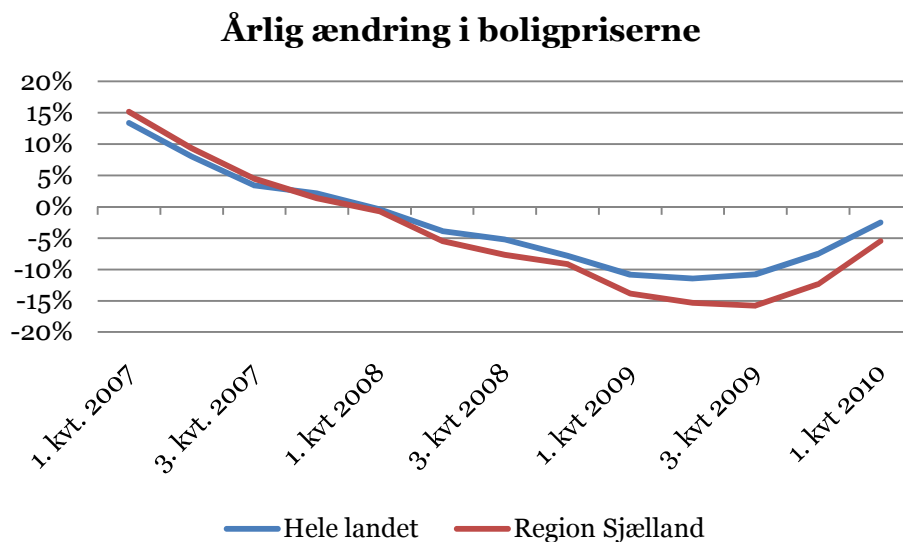
Antallet af konkurser i Regions Sjælland er mere end tredoblet siden 2007. Konkursbølgen har således ramt regionen hårdere end resten af landet. Dog er det positivt, at antallet af konkurser de seneste par måneder har været faldende.

Ejendomsprisudviklingen

Boligprisernes udvikling spiller i høj grad ind på det private forbrug. De seneste års faldende boligpriser har mindsket danskernes formue, og derfor gjort det naturligt at øge opsparingen og mindske forbruget.

På det seneste synes prisfaldet dog at være stoppet på landsplan, hvilet dels kan tilskrives det historisk lave renteniveau, og dels at priserne nu har nået et mere holdbart niveau.

Figur 3

Kilde: Danmarks Statistik, Dansk Erhvervs egne beregninger

Boligpriserne er de seneste år faldet kraftigere i Region Sjælland end i Danmark som helhed. De seneste tre år er den reale boligpris faldet med omtrent $\frac{1}{4}$, hvilket kun overgås af Region Hovedstaden. En del af forklaringen på det markante prisfald i Region Sjælland er, at priserne de foregående år også steg kraftigere end i de fleste andre Regioner.

Medlemsvirksomhedernes vurdering af den økonomiske situation

Dansk Erhvervs vækstsøn for dansk økonomi baserer sig både på en række økonomiske indikatorer og på en spørgeskemaundersøgelse blandt Dansk Erhvervs medlemmer. Undersøgelsen belyser medlemmernes aktuelle økonomiske situation og deres forventninger til udviklingen. Resultaterne af undersøgelsen er fordelt på de fem regioner.

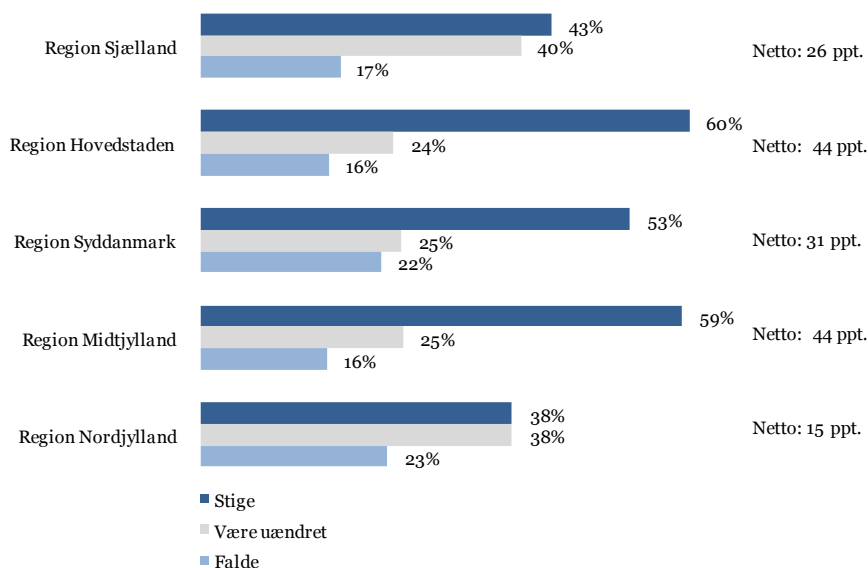
Positive forventninger til omsætningsudviklingen i Region Sjælland

Medlemsundersøgelsen viser, at i alle regioner har virksomhederne positive forventninger til, hvordan deres omsætning vil udvikle sig i 2010 sammenlignet med 2009. Det gælder især virksomhederne i Region Hovedstaden og Midtjylland og dermed de regioner, hvor landets to største byer ligger. I **Region Sjælland** forventer netto 26 procentpoint af virksomhederne en stigende omsætning, jf. figur 4.¹

¹ Nettotalene er beregnet som den andel, der forventer en stigning, fratrukket den andel, der forventer et fald.

Figur 4

Sammenlignet med 2009 forventes det, at den samlede omsætning i 2010 vil:

Dansk Erhvervs medlemsundersøgelse april 2010
n= 560

Omsætningsnedgang i 1. kvartal mindst i Region Sjælland

Hvad angår den kvartalsvise omsætningsudvikling, har virksomhederne samlet set oplevet en nedgang i omsætningen fra 4. kvartal 2009 til 1. kvartal 2010. Det fremgår af figur 5, der dels viser den *realiserede* omsætning i 1. kvartal 2010 sammenlignet med 4. kvartal 2009, og dels viser den *forventede* omsætning i 2. kvartal 2010 sammenlignet med 1. kvartal.

Omsætningsnedgangen stemmer overens med, at virksomhederne i starten af året havde negative forventninger til omsætningen i 1. kvartal (jf. det regionale barometer udgivet februar 2010). Faldet i omsætningen har været størst i Region Nordjylland. I **Region Sjælland** har netto 4 procentpoint af virksomhederne haft en nedgang i omsætningen i 1. kvartal 2010. Sammenlignet med de øvrige regioner har omsætningsnedgangen været mindst i Region Sjælland

Fremadrettet er der positive forventninger i alle regioner. Særligt virksomhederne i Region Midtjylland, Hovedstaden, Sjælland og Syddanmark ser lyst på omsætningen i 2. kvartal 2010 sammenlignet med 1. kvartal. I **Region Sjælland** forventer 40 procentpoint af virksomhederne en stigning i omsætningen i 2. kvartal 2010 sammenlignet med 1. kvartal 2010.

Den markante omsætningsudvikling fra 1. til 2. kvartal tyder på, at påsken var et vendepunkt for danskernes privatforbrug, hvilket især har gavnet detailhandlen. Senest er detailsalget i april dog faldet markant i forhold til marts 2010 og den seneste tids økonomiske tumult har øjensynligt bevirket, at mange familier ser tiden lidt an, og venter med at købe langvarige forbrugsgoder og sæ-

sonens modetøj. Det vurderes, at der er om, at forbrugerne lader Dankortet hvile lidt ovenpå stor detailomsætning i marts og ikke et nyt længerevarende stort fald.

Figur 5: Omsætning – realiseret og forventet udvikling 1. og 2. kvartal 2010

	Realiseret omsætning i 1. kvartal 2010 ift. 4. kvartal 2009 (nettotal)	Forventet omsætning i 2. kvartal 2010 ift. 1. kvartal 2010 (nettotal)	Antal respondenter
Region Sjælland	-4	40	81 / 80
Region Hovedstaden	-9	42	214 / 212
Region Syddanmark	-22	38	116 / 117
Region Midtjylland	-10	46	94 / 96
Region Nordjylland	-44	19	52 / 52
<i>I alt</i>	<i>-14</i>	<i>19</i>	<i>557 / 557</i>

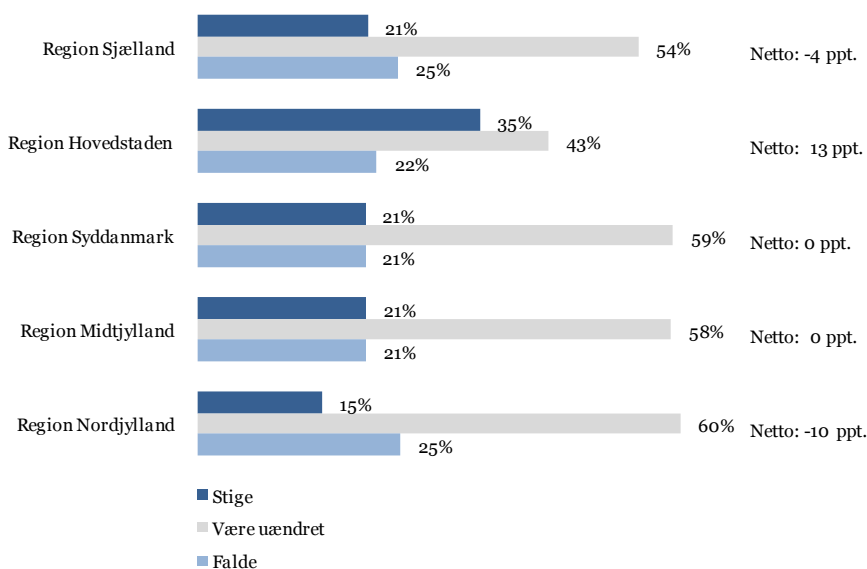
Dansk Erhvervs medlemsundersøgelse april 2010

Svagt negative forventninger til beskæftigelsen i Region Sjælland i 2010

Virksomhederne i de fem regioner ser forskelligt på, hvordan beskæftigelsen vil udvikle sig i 2010 sammenlignet med 2009, jf. nedenstående figur. I **Region Sjælland** forventer netto 4 procentpoint af virksomhederne, at det samlede antal ansatte vil falde i 2010 sammenlignet med 2009.

Figur 6

Sammenlignet med 2009 forventes det samlede antal ansatte i 2010 at:

Dansk Erhvervs medlemsundersøgelse april 2010
n= 558

Også i Region Nordjylland forventes et fald i beskæftigelsen, mens man omvendt forventer en stigning i Region Hovedstaden, og status quo i Region Syddanmark og Midtjylland. Det fremgår af figur 6.

Faldende beskæftigelse i Region Sjælland i 1. kvartal

Beskæftigelsesudviklingen har i alle fem regioner været negativ i 1. kvartal 2010. Men 2. kvartal ser lysere ud. I alle regioner på nær Nordjylland forventes en positiv udvikling i beskæftigelsen i 2. kvartal. Det fremgår af figur 7, der dels viser den *realiserede* beskæftigelse i 1. kvartal 2010 sammenlignet med 4. kvartal 2009, dels den *forventede* beskæftigelse i 2. kvartal 2010 sammenlignet med 1. kvartal.

Nedgangen i beskæftigelsen i 1. kvartal har været nogenlunde ensartet i de fem regioner. I **Region Sjælland** har netto 15 procentpoint af virksomhederne oplevet et fald i beskæftigelsen. Fremadrettet forventer virksomhederne i samtlige regioner flere ansatte eller status quo. I **Region Sjælland** forventer netto 8 procentpoint af virksomhederne øget beskæftigelse i 2. kvartal 2010 end i 1. kvartal.

Figur 7: Beskæftigelse – realiseret og forventet udvikling i 1. og 2. kvartal 2010

	Realiseret beskæftigelse i 1. kvartal 2010 ift. 4. kvartal 2009 (nettotal)	Forventet beskæftigelse i 2. kvartal 2010 ift. 1. kvartal 2010 (nettotal)	Antal respondenter
Region Sjælland	-15	8	80 / 80
Region Hovedstaden	-7	14	209 / 207
Region Syddanmark	-12	10	116 / 115
Region Midtjylland	-11	11	91 / 94
Region Nordjylland	-16	0	50 / 51
I alt	-11	10	546 / 547

Økonomisk Prognose for Dansk Økonomi

Dansk økonomi har været igennem 2 turbulente år, og der er fortsat stor usikkerhed om den økonomiske udvikling det resterende af 2010 og 2011. En ting er dog sikkert; efter tre fortløbende kvartaler med positiv BNP-vækst er Danmark ude af den recession, der tog sin begyndelse i efteråret 2008. Samtidig er der flere positive tendenser, som underbygger hypotesen om, at der igen er positiv fremgang i Dansk økonomi. Vi kan dog ikke komme udenom, at den økonomiske nedtur har resulteret i, at BNP per indbygger i dag er på niveau med 2005.

Dansk Erhverv forventer at BNP-væksten i 2010 bliver positiv og ender på 1,5 procent. Der er dermed tale om en opjustering af BNP-væksten i forhold til den seneste prognose på 0,8 primært som følge af mere positive tendenser i privatforbruget samt forventningerne til eksporten. Samtidig viste 1. kvartal 2010 igen en beskedne BNP fremgang. Opjusteringen i vækstsønnet ændrer dog ikke ved, at der de kommende år vil være tale om beskedne vækstrater og samtidig er det endnu uvist, hvorvidt det begyndende opsvig vil være selv bærende, når den økonomiske politik strammes.

Figur 8: Nøgletal for Dansk Økonomi

Beløb i mia. årets priser	Realvækst				
	2009	2008	2009	2010	2011
BNP	1708	-0,7%	-4,8%	1,5%	1,2%
Privatforbrug	817	-0,2%	-4,3%	1,7%	1,0%
Offentligt forbrug	492	1,5%	2,5%	0,8%	0,3%
Investeringer	312	-4,9%	-13,2%	-2,0%	3,0%
Import	727	3,0%	-13,2%	1,3%	2,2%
Eksport	784	2,4%	-10,3%	2,8%	2,1%
Ledighed (sæsonkorrigerede/ult.året)		61.000	118.200	128.000	140.000
Inflation		3,4%	1,3%	2,3%	2,0%

Kilde: Danmarks Statistik, Dansk Erhvervs egne beregninger. Alle vækstrater er udregnet på baggrund af 2000-priser

Ledigheden er nærmest stagneret de seneste måneder og hvor vi i 2009 så en gennemsnitlig månedlig stigning på 4.760 fuldtidsledige (sæsonkorrigerede), er der i de første 4 måneder af 2010 i gennemsnit registeret et fald på knap 1.000 ledige. Den lavere udvikling i ledigheden har fået Dansk Erhverv til at nedjustere ledighedsforventningerne til 128.000 i 2010 og 140.000 i 2011 (ultimo året). Beskæftigelsen er en bedre indikator for arbejdsmarkedets tilstand, og det er positivt at 1. kvartal 2010 viste en beskedne fremgang på 0,2 procent i forhold til 4. kvartal 2009.

Men da beskæftigelsen i 1. kvartal 2010 var 3,5 procent lavere end i 1. kvartal 2009, er der ikke tegn på, at arbejdsmarkedet er tæt på en vending.

Fakta om spørgeskemaundersøgelsen

Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført i perioden 6. – 20. april 2010. Undersøgelsen er foretaget via internettet blandt et tilfældigt udsnit af de medlemsvirksomheder, der er registreret en mailadresse på. I alt 5.565 virksomheder har modtaget skemaet, hvoraf 583 virksomheder har valgt at deltage. Det giver en svarprocent på 10.

Det bemærkes, at i spørgsmålene om udvikling fra kvartal til kvartal er respondenterne blevet bedt om, så vidt muligt, at sæsonkorrigere deres besvarelse.

Figur 9: Respondenternes fordeling på branche, størrelse og geografi

Branche	Antal ansatte		Region					
	Antal	Pct.	Antal	Pct.				
Detail	98	17%	0 – 10	292	50%	Region Hovedstaden	214	37%
Engros	100	17%	11 – 25	116	20%	Region Sjælland	81	14%
Vidensservice	79	14%	26 – 50	79	14%	Region Syddanmark	117	20%
Transport	109	19%	51 – 100	45	8%	Region Midtjylland	96	16%
Hotel, restauration mv.	107	18%	101 – 200	21	4%	Region Nordjylland	52	9%
Manuel service	15	3%	Over 200	26	4%	Uoplyst	23	4%
Fremstilling	18	3%	Uoplyst	4	1%	Total	583	100 %
Øvrige	45	8%	Total	583	100 %			
Uoplyst	12	2%						
Total	583	100 %						

*Dansk Erhvervs medlemsundersøgelse april 2010
Øvrige brancher omfatter primært manuel service og fremstilling.*

Sammenlignet med Dansk Erhvervs samlede medlemsskare (totalpopulationen) er undersøgelsen branchemæssigt repræsentativ for hotel- og restaurationsbranchen. Omvendt er handels- og transportvirksomhederne underrepræsenterede, mens rådgivningsvirksomhederne er overrepræsenterede. En årsag er, at der er forskel på, hvor skrivebords-/computerbaseret en arbejdsdag er i de forskellige brancher, og hvor oplagt det derfor er at medvirke i en spørgeskemaundersøgelse.

Geografisk er undersøgelsen repræsentativ for alle fem regioner. Grundet mangelfulde oplysninger om antal ansatte i totalpopulationen er det pt. ikke muligt at vurdere den størrelsesmæssige repræsentativitet. Det bemærkes, at de nævnte skævheder i et vist omfang skyldes, at de virksomheder Dansk Erhverv har registreret en mailadresse på, fordeler sig skævt i forhold til totalpopulationen.

Dansk Erhverv er medlem af ICC/ESOMAR International Code on Market and Social Research. Det betyder, at vi forpligter os til at overholde en række kvalitetsstandarder for vores spørgeskemaundersøgelser.